

NIEUWSBRIEF

Werkgroep Avifauna Drenthe

VAN DE VOORZITTER

Het voorjaar is in volle aantocht. Bomen botten uit, bloemen laten hun kleuren zien en zingende vogels zijn weer overal te horen. Ook de tekenen van een nieuw broedseizoen dienen zich aan: Eksters bouwen aan hun nesten, Kieviten buitelen boven de akkers en paartjes Scholeksters zijn op vele plaatsen waar te nemen. Voor vogelaars dus echt tijd om de voorbereidingen te treffen om weer regelmatig op pad te gaan voor allerlei projecten om broedvogels in kaart te brengen. En de vraag is natuurlijk wat dit gaat opleveren. Verrassingen? Verwachtingen die al dan niet uit gaan komen. Spannend!

In deze nieuwsbrief staan ook diversen projecten vermeld, die nog wel wat hulp en steun kunnen gebruiken. We verwijzen u tevens naar de nieuwsbrief van december. Ook daarin staan verschillende oproepen voor tellingen. Mocht u dit exemplaar niet (meer) hebben, dan kunt u via onze website deze inzien of downloaden. Schroom niet om contact te leggen voor meer informatie of aanmelding bij de genoemde coördinatoren en contactpersonen.

We mogen ons gelukkig prijzen met een toenemend aantal 'nieuwe' vogelaars in de provincie die actief een bijdrage leveren. De projecten van de afgelopen winter rond de Watervogeltelling en de Midwintertelling zijn daar het levende bewijs.

Blij zijn we ook dat verschillende vogelwerkgroepen binnen onze provincie groeien en nog actiever worden. Nieuwe initiatieven zijn er op allerlei fronten om oude bestaande projecten nieuw leven in te blazen of door nieuwe te presenteren. Het jaar 2009 kan een mooi jaar worden. Heel veel succes en vooral veel vogelplezier gewenst.

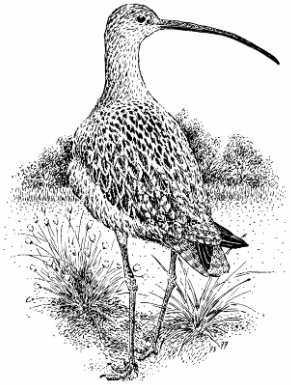
Sjoerd Boonstra

Jaargang 21 (nr.1): maart 2009

INHOUD

Scharrelaar: Hondse.....	3
Ekstertellers gezocht	3
Midwinter(water)vogeltelling, eerste resultaten.....	4
Fenologie 2008.....	5
Klapeksters in de winter van 2008/2009	6
Drentse Soort van het jaar 2009, Opnieuw: Zwarte Specht	9
2009: Jaar van de Visdief	10
Tel mee met de Scholekstertelling	10
Erik van Ommen in Assen	11

Colofon

De WAD-Nieuwsbrief is een uitgave van de Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe en wordt gratis toegezonden aan alle donateurs van de WAD en aan alle medewerkers van projecten van de WAD en SOVON in Drenthe.

Voor toezending buiten de hierboven vermelde doelgroep kan een verzoek worden gedaan aan het bestuur van de WAD:

Postbus 431, 9400 AK te Assen.

De Nieuwsbrief dient tevens als informatiebulletin voor de districtscoördinator en vertegenwoordigers van de ledenraad van SOVON voor Drenthe. De Stichting WAD fungeert als districtsraad voor de vereniging SOVON. De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar.

REDACTIE EN VORMGEVING

Sjoerd Boonstra
Grasbeemd 19
9403 MH Assen
info@avifaunadrenthe.nl

WAD OP HET INTERNET

Op www.avifaunadrenthe.nl kunt u de website van de Werkgroep Avifauna Drenthe vinden. Daar kunt u deze, maar ook alle voorgaande Nieuwsbrieven lezen en eventueel downloaden in PDF-formaat.

INSTUREN KOPIJ

Kopij voor de Nieuwsbrief kan opgestuurd worden naar het redactieadres. Ook is het mogelijk om via de website kopij naar het algemene mailadres van de WAD te sturen:

info@avifaunadrenthe.nl

Onze voorkeur gaat uit naar aanlevering in digitale vorm, liefst via e-mail in Word- of tekstbestand. Grafieken en/of tekeningen bij voorkeur in JPEG- of GIF-formaat en liever niet in BMP. Afbeeldingen kunnen ook in het document worden verwerkt.

AGENDA

- 14 maart** Ganzen- en zwanentelling
18 maart Lezing Erik van Ommen
(Openbare Bibliotheek Assen)
19 maart Bestuursvergadering
9 mei Stadvogelmarkt Meppel
14 mei Bestuursvergadering
15 mei Sluitingsdatum kopij nieuwsbrief 1
1 juni Nieuwsbrief 2

Ook iets te melden voor de agenda? Een lezing over vogels of een andere activiteit? Dit kunt u doorgeven op het redactieadres!

HONDS

“Nou wil Staatsbosbeheer ook al verbieden dat we de hond los laten lopen het bos!” roept een collega hondenbezitter me in ‘ons’ bos al van ver tegemoet. “Je zult zien dat we over een paar jaar de hond helemaal niet meer mogen meenemen en daarna wordt het voor ons zelf ook verboden terrein”.

“Nou”, zeg ik om nog wat olie op het vuur te gooien: “als het zo ver komt kan ik zelf het bos nog wel in want dan krijg ik misschien nog wel een vergunning voor het tellen van vogels, terwijl jij met je hond achter de geraniums zit”.

“Maar dan tel je wel vogels zonder hond.”

“Ja, maar dat doe ik altijd al zonder, dus dat geeft geen verandering. Maar ik moet nog zien wat hiervan door gaat. Ik kan me voorstellen dat kwetsbare gebieden voor loslopende honden worden verboden, maar dat zijn in het algemeen niet de Staatsbossen zelf, maar heide en natte terreinen. Er zijn hier in Drenthe zat bossen waar volgens mij geen bijzondere maatregelen nodig zijn. Daarnaast behoeven de gebieden natuurlijk niet het hele jaar op slot. Bijvoorbeeld alleen in de broedtijd en die valt mooi samen met de tijd van de jonge reeën”.

“Nou”, zegt de collega hondenbezitter, “wat me wel opviel in reacties in de krant was dat er behoorlijk wat mensen bang zijn voor honden. Ik had me dat nooit zo gerealiseerd. Daar wil ik me wel wat van aantrekken. Dus ik doe nu de hond aan de lijn als er mensen aankomen en houd hem in het algemeen kort”.

“Dat lijkt mij een heel goed voornemen. Dat zou iedere hondenbezitter natuurlijk moeten doen”.
“Wat hebben wij het samen toch goed geregeld hè!”

Scharrelaar

EKSTERTELLERS GEZOCHT

Sinds 1999 worden jaarlijks in Assen alle bewoonde eksternesten geteld. In deze periode hebben ca 8 tellers zich ingezet voor dit onderzoek. De bedoeling is om deze traditie de komende jaren door te zetten. Door tijdsgebrek

bij een aantal tellers dreigen de reeksen in bepaalde delen van Assen te worden onderbroken. Vandaar deze oproep aan vogelaars in Assen om mee te gaan draaien in dit onderzoek.

Ekster op dak (foto: Bert Dijkstra)

Werkwijze

In principe worden alleen bewoonde nesten geteld. Voor zover de kennis strekt worden ook boom- en struiksoorten waarin het nest is gebouwd genoteerd. De telling start op 1 maart en gaat door tot half april. Gebieden worden minimaal 2 maal geteld; een telling ergens rond 15 maart en eentje rond 15 april. Vaker tellen is uiteraard toegestaan. Nesten worden op plattegronden van de stad ingetekend.

Eksternest in hoogwerker (foto: Bert Dijkstra)

Meedoen?

Ben je geïnteresseerd en denk je de tellingen minimaal enige jaren vol te kunnen houden? Meldt je dan aan bij:

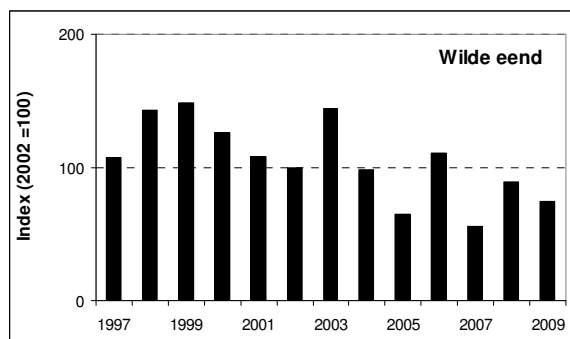
Bert Dijkstra

Burg. Jollesstraat 11
9401 LD Assen
0592-310214
e.dykstra@hetnet.nl

**MIDWINTER
(WATER)VOGELTELLING 2008
EERSTE RESULTATEN**

Het weekend van 16 en 17 januari 2009 stond in het teken van de midwinterwatervogeltelling. Vanwege een vorstperiode van meerdere weken voorafgaand aan de telling lag er op vele plaatsen ijs en dit is terug te zien in de telgegevens. Veel telgebieden waren bedekt met ijs en watervogels ontbraken. Op moment van schrijven van dit verhaal (18 februari) zijn van 205 telgebieden de gegevens binnen. Hierbij zaten maar liefst 87 telgebieden bij waar geen vogels zijn aangetroffen.

Ondanks dat er in vele telgebieden geen vogels zijn geteld lijken de watervogels Drenthe toch niet massaal verlaten te hebben. In onderstaande figuur is de trend van de Wilde eend weergegeven. De afgelopen telling zijn iets minder Wilde eenden geteld dan in 2008, toen het er geen ijs lag, maar niets wijst op massale wegtrek naar zuidelijke streken.

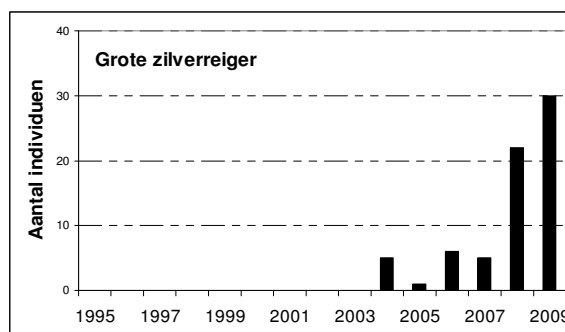

Figuur 1: Trendoverzicht Wilde Eend

Vermoedelijk zijn veel Wilde eenden lokaal op zoek gegaan naar open water. Dit wordt ondersteund door waarnemingen van groepen eenden op de wat grotere zandgaten. Over de gehele periode van 1997 tot en met 2009 is de trend negatief wat duidt op een afname van het aantal overwinterende Wilde eenden in Drenthe.

Vorig jaar melde ik al dat de Grote zilverreiger in de lift zat. Deze ontwikkeling zet zich door. In onderstaande figuur is het aantal getelde exemplaren tijdens de midwintertellingen weergegeven over de periode 1995 tot en met 2009. Waarbij moet worden opgemerkt dat

2009 nog niet compleet is omdat nog niet alle telgegevens binnen zijn.

Figuur 2: Trendoverzicht Grote Zilverreiger

Graag ontvang ik op zo kort mogelijke termijn ook de gegevens van de mensen die wel geteld hebben maar dit nog niet ingezonden hebben. Dan kan ik de resterende gegevens verwerken en invoeren in de database van SOVON zodat de gegevens ook op landelijke schaal gebruikt kunnen worden.

De onderstaande mensen worden alvast bedankt voor het tellen en inzenden van de gegevens:

M. van de Aart, P. Baas, A. Bartelds, B. Bernardus, C. Bouwer, K. Bouma, C. Brouwer, D. Bresser E. van Bruggen, G. Brill, R. Blaauw, S. Boonstra, T. Bode, N. Bode-de Vries, H. Cleveringa, A.J. van Dijk, R. Drewes, J. van Ginkel, J. Grotenhuis, L. de Groote, P. Gelderloos, B. Hoentjen, C. Heideveld, D. Haanstra, F. ten Hoor, H.J. Huiskes, R. Heida, D. Jensma, G. Klunder, J. Kleine, T. Knegt, C. Kingma, W. Laning, M. Lumkes, B. Mekkes, F. Mager, J. Mager, G. Meijers, G. Mulder, H. Moorlag, J. Osinga, R. Penninx, D. Rijkers, J. Ruiten, H & J. Remmerswaal, G. Spoek, G.L. Spoek, H. Steendam, H. Sloots, H. van Schuppen, I. Sterken, M. Streken, J. Schimmel, W. Spoelder, P. Swierstra, G.A. Taatgen, P. Troost, A. van de Vijver, F. van Vemden, G. Versluys, R. Vierhoven, W. de Vries, Y. de Vries, T. Wagenaar.

René Oosterhuis

Coördinator Midwinterwatervogeltelling
Nijenoertweg 131
9351 HR Leek
0594-510102
reneoosterhuis@hetnet.nl

FENOLOGIE

Een nieuw voorjaar staat voor de deur. Beetje bij beetje zullen de wintergasten het land verlaten en plaatsmaken voor broedvogels die de winter elders hebben doorgebracht. Voor een aantal mensen betekent dit dat er met extra aandacht wordt gelet op binnenkomende zomervogels. De eerste tjiptjaf, grasmus of boerenwaluw is altijd weer een gedenkwaardige gebeurtenis.

Het bijhouden van de eerste waarnemingen (fenologie) is vorig jaar voor het eerst door de WAD opgepakt. Het is laagdrempelig, iedereen kan meedoen. Een formulier voor het seizoen 2009 is bijgevoegd en ook te downloaden van de WAD-website (www.avifaunadrenthe.nl).

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de resultaten van 2008. Met dank aan: Erik Bloeming (EB), Sander van de Bor (SvdB), Dick Bresser (DB), G. Bril (GB), Wim Laning (WL), W.J. Pater (WJP), Hans en Simon Olk (HSO), Wessel Spoelder (WS), Christiaan Teule (CT) en mijzelf (HS).

Harold Steendam

Overzicht fenologie 2008

SOORT	DATUM	AANTAL EN PLAATS
Bergeend	19-3-2008	2 Peizermaden (753) DB
Blauwborst	29-3-2008	1 Wolfsbarge (1215) HS
Boerenwaluw	06-4-2008	2 Ballooerveld (1244) HSO
bonte vliegenvanger	19-4-2008	1 Wapserzand (1618) SvdB
Boomleeuwerik	29-2-2008	1 Hoekenbrink (1628) SvdB
Boompieper	07-3-2008	1 Wapserveld (1618) SvdB
Boomvalk	25-4-2008	11 Fochteloeerveen (1241) SvdB
Bosrietzanger	03-5-2008	1 Bargerveen (2312) EB
Braamsluiper	18-4-2008	1 Wolfsbarge (1215) HS
Fitis	30-3-2008	1 Bargerveen (2312) EB
Fluiter	01-5-2008	1 Tonckensbos (1232) GB
gekraagde roodstaart	05-4-2008	1 Hijkerfeld (1712) SvdB
gele kwikstaart	15-3-2008	6 Diependal (1712) SvdB
geoorde fuut	15-3-2008	5 Bargerveen (2312) GB
Gierzwaluw	26-4-2008	++ Zuidlaren (1225) HS, Bargerveen (2312) GB, Assen (1243) WS
Grasmus	13-4-2008	1 De Holmers (1714) SvdB
grauwe klauwier	09-5-2008	2 Bargerveen (2312) GB
grauwe vliegenvanger	04-5-2008	3 Anloo (1235) HS, Witterveld (1252) WS
Grotto	14-3-2008	4 Peizermaden (753) DB
Huiswaluw	18-4-2008	1 Diependal (1712) SvdB
kleine karekiet	27-4-2008	2 Hijkerfeld (1712) WS
Koekoek	15-4-2008	1 Bargerveen (2312) EB
Kwartel	27-4-2008	1 Drentse Aa Rolde (1245) WL
Nachtegaal	22-4-2008	1 Bargerveen (2312) EB
Nachtzwaluw	20-5-2008	1 Kortewegbos (1712) CT
Oeverzwaluw	20-4-2008	1 Bargerveen (2312) EB
Paapje	21-4-2008	3 Fochteloeerveen (1241) SvdB, Ballooerveld (1244) HSO
Rietzanger	14-4-2008	1 Diependal (1712) SvdB
Roodborsttapuit	08-3-2008	1 Bargerveen (2312) EB
Scholekster	28-2-2008	2 Peizermaden (753) DB
Spotvogel	04-5-2008	1 De Wieden (2114) GB
Sprinkhaanzanger	13-4-2008	1 De Holmers (1714) SvdB
Tapuit	06-4-2008	1 Bongeveen (1223) CT
Tjiptjaf	08-3-2008	1 Bargerveen (2312) GB
Tuinfluiter	23-4-2008	1 Hoornse Bulten (1245) CT

Wielewaal	03-5-2008	1	Bargerveen (2312) GB
Zomertaling	05-4-2008	1	Drentse Aa (1244) HSO
Zomertortel	03-5-2008	1	Bargerveen (2312) GB
zwarte roodstaart	25-3-2008	1	Sleen (1747) GB
Zwartkop	31-3-2008	2	Assen (1243) HSO

KLAPEKSTERS IN DE WINTER VAN 2008/2009

In samenwerking met het team van SOVON en waarneming.nl heeft de WAD afgelopen winter twee Klapekstertellingen georganiseerd. Dit in navolging op het succes van de tellingen van de vorige winter. De telweekenden deze winter waren 21/22 december en 24/25 januari. Er kon worden uitgeweken naar de vrijdag ervoor of de maandag erna.

Klapekster (aquarel Lidwien Chorus)

Weer

Het weer was in beide weekenden, 21/22 december en 24/25 januari, redelijk gunstig. En tussen de beide teldata hadden we te maken met een winterse periode van kou, met matige vorst, maar geen sneeuwbedekking van betekenis.

Aantallen en verspreiding

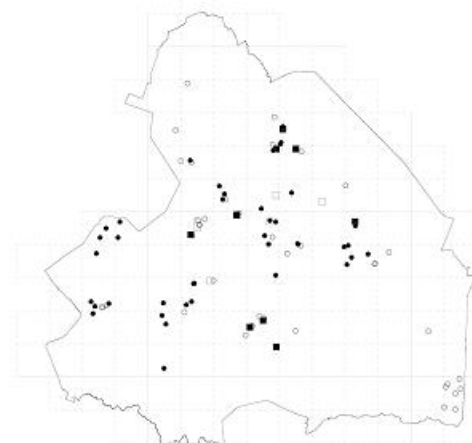
Grote delen van Drenthe, met daarbij de belangrijkste gebieden, zijn wat betreft de aanwezigheid van Klapeksters in kaart gebracht. Ze waren soms lastig te vinden, leken in januari hier en daar weg te zijn, maar met stevig zoeken, werden ze dan veelal toch wel weer teruggevonden. Soms pas op een later tijdstip. De meeste resultaten zijn ondertussen binnen en van december zijn de gegevens

nagenoeg compleet en over januari ontbreekt nog wel één en ander.

De voorlopige aantallen tot nu toe (stand 15 februari) zijn 62-63 Klapeksters in december 2008 en 46-47 ex. in januari 2009. Voor verspreiding en aantallen in de diverse gebieden zie de kaartjes en de tabel.

Figuur 1. Verspreiding van de Klapekster in Drenthe in december 2008 (dicht symbool = waarneming in het telweekend, opensymbool = waarneming buiten het telweekend, stip = exacte plaats opgegeven, vierkant = alleen kilometerhok bekend).

Figuur 2. Verspreiding van de Klapekster in Drenthe in januari 2009 (voor legenda zie toelichting bij figuur 1).

Tabel 1. Gebieden waar Klapeksters zijn geteld met de resultaten van december 2008 en januari 2009.

GEBIED	BIOTOOP	DEC. '08	JAN. '09
Aekingerzand / Drentse Broek	Heide	2	
Amerbrugje en De Holten	Beekdal		0
Amerveld	boomaanplant	1	1
Ballooerveld	heide/beekdal	2	2
Bargerveen	Heide	6	3
Berkenrode	Hoogveen		1
Blanke Veen Grolloo	heide/hogveen		1
Boerenveensche Plassen	Heide	0	0
Broeklanden Langelo	Grasland	1	1
Buinerveld	Heide	1	1
Bunnerveen	heide/hogveen	0	0
De Haar	beekdal/boomaanplant	2	3-4
De Tweelingen Schoonloo	Heide	1	1
Doldersummerveld	Heide	2	?
Drouwenerveen	Heide	1	0
Drouwenezand	Heide	1	0
Dwingeloosche Heide en Kraloerheide	Heide	4-5	6
Eexterveld	grasland/heide	1	1
Ellertshaar	Boomaanplant	1	0
Elper Westerveld	Heide	1	0
Fochteloerveen en Esmeer	heide/hogveen	2	2
Gasterse Duinen	heide/grasland	1	1
Echternerveld / Gijsselterkoelen	Heide	1	1
Gasselternijveenschemond	Boomaanplant		1
Grollooerveen	Heide	0	1
Groote Zand Hooghalen	Heide	1	1
Halkenbroek	Beekdal	1	1
Halkenveen	hogveen/heide	1	0
Heidehof Anderen	Boomaanplant	0	0
Heidenheim Vries	Heide	0	0
Hijkerveld en Diependal	Heide	1	0
Hingsteveen	heide/veen		1
Holmers / Zwiggelerveld	heide/beekdal	1	1
Hooge Stoep	Heide	1	1
Hullenzand / Lentsche Veen	Heide	1	1
Kampsheide	Heide	0	
Klenckerveld	Heide	0	0
Koelingsveld Doldersum	Heide	1	
Lange Veen Papenvoort	beekdal/boomaanplant		0
Leinwijk	Moeras	0	0
Mantingerzand	Heide	1	1
Meeuwenplas Doldersum	Heide	1	
Meeuwenplas Smalbroek	heide/hogveen	1	1
Meindersveen	Heide	0	0
Mepper Hooilanden	Beekdal	1	0?
Molenveld Exloo	Heide	1	1
Molenveld Oudemolen	heide/grasland	1	0
Noorderveld Odoorn	Cultuurland	1	1
Noordsche Veld	Heide	0	0
Nuilerveld	Heide	0	0

Ooster- en Westertzand Havelte	Heide	3	2
Oosterbos	Hoogveen	1	?
Orvelterzand	Heide	0	0
Peestermaden	Grasland	0	0
Reijntjesveld Orvelte	Heide	1	0
Reitma Elp	Beekdal	1	
Rolderveld	Heide	1	1
Saksveld / Eeserveld	heide/boomaanplant	2	1
Schapenveld Odoorn	Heide	2	?
Scharreveld	Heide	0	0
Strengen ten W van Borger	Boomaanplant	0	1
Stuifgat Lieveren	Heide	0	
Tempelstukken	Grasland	1	?
Ter Horsterzand	Heide	1	?
Tonckensbos	Heide	0	0
Westerhoek Grolloo	verruigd grasland		1
Westersche Veld van Rolde	Heide	1	1
Witterveld	Heide	1	0
Zeegserloopje	Beekdal		0
Zoersche Landen	Moeras		1
Zuid Hijkerzand	Heide	1	1
Zwarte Water/Elpenmeer	Heide		0
TOTAAL		62-63	46-47

Daarmee halen we bij lange na de aantallen van vorige winter niet, toen er 92 Klapeksters in Drenthe werden getraceerd. Een ongekend hoog aantal voor de laatste decennia. Hoewel deze winter de aantallen dus behoorlijk lager uitvielen, ten opzichte van een jaar of tien geleden (toen er amper 30 exemplaren per winter werden geteld) toch zeker geen slechte score. In de volgende WAD-nieuwsbrief hopen we de volledige gegevens te kunnen geven.

Oproep

De mensen die nog gegevens hebben willen we vragen die in te zenden, zodat hun meldingen kunnen worden meegenomen in het totale overzicht. In Drenthe hebben we al een aantal jaren de goeie gewoonte om "door te tellen, zolang ze er nog zijn". Ook meldingen van Klapeksters in de komende maanden willen we dus graag blijven ontvangen. Welke gegevens we daarbij willen verzamelen en hoe de meldingen kunnen worden gedaan staat in vorige nieuwsbrieven te lezen.

Ook gegevens uit eerdere jaren die nog niet zijn doorgegeven zijn zeer welkom.

Harold Steendam en Hans Olk

Medewerkers

Het overzicht is gemaakt met waarnemingen van de volgende waarnemers: Wilfred Alblas, Richard Baas, Emiel Bernardus, Greet Boomhouwer, Sjoerd Boonstra, Sander van de Bor, Willem Bosma, Rob Compaijen, Anne van Dijk, Arend van Dijk, Erik van Dijk, Jelle van Dijk, Jan Dokter, Remco Drewes, Jeroen Ebink, Andre-Willem Faber, Paul Gelderloos, Gerrit Jan Georg, Jan Grotenhuis, Andre H., Jac Hamers, Jan Harms, Tinok van Hattum, Berry en Els Heijman, Reinier Heijs, Bertine Hendriks, Erwin Hooge, Rudie Huiting, Joop Kleine, Christiaan Knaap, KNNV VWG Assen, Roland Kooij, Lidwien Koolschijn, Bert Kroeze, Rolf van Leeningen, Jan Lok, Jacob Lotz, Kathelijne de Maeijer, Peter van Meerendonk, Harry Meussen, Luc Middeldorp, Hero Moorlag, Minte Mulder, Marinus Niemeijer, Ronald Nuiver, Hans Olk, Jeroen Onrust, Bert Oving, Rens Penninx, Aaldrik Pot, Hilde en Joost Remmerswaal, Nico Rommes, Jannes Santing, Harm Schadenberg, Karel Schipper, Ton Schoenmaker, Sjouke Scholten, Ronald Schrijber, Thom Schroot, Rik van der Starre, Harold Steendam, Hans en Eefje van Stijn, Martijn van Swieten, Christiaan Teule, Grishja van der Veen, Martijn Versluijs, Erik de Vries, Lieuwe van Welie, Wim Wesseling, B. Wiltens en Rick Wortelboer

DRENTSE VOGEL VAN HET JAAR 2009 OPNIEUW: ZWARTE SPECHT

Het jaar 2008 was het jaar van de Zwarte Specht in Drenthe. Niet alle potentiële gebieden konden geteld worden. Vandaar dat we hebben besloten om er nog een jaar aan vast te plakken om het overzicht te compleet te maken.

Zwarte Specht (aquarel Lidwien Chorus)

Uit de volgende gebieden ontbreken recente verspreidingsgegevens van de Zwarte Specht:

- Noordsche Veld bij Peest
- Tockensbos/Huis ter Heide
- Boswachterij Gieten
- Pelinckbosch Bovensmilde
- Dieverzand
- Boswachterij Schoonloo
- Boswachterij Sleenerzand
- Valtherbosch
- Boswachterij Gees
- Mepperdennen
- Boswachterij Schoonoord
- Steenberger Oosterveld Zuidwolde

Mensen die geïnteresseerd zijn om één van bovengenoemde gebieden voor rekening te willen nemen, kunnen zich melden bij ons. Een

handleiding, veldkaarten en formulieren worden dan toegestuurd. Op de website van de WAD (www.avifaunadrenthe.nl) is ook aanvullende informatie te vinden.

Het veldwerk bestaat uit vier of vijf gebiedsdekkende bezoeken (tussen 1 maart en 30 april), waarin zowel alle waarnemingen van Zwarte Spechten nauwkeurig worden bijgehouden, als ook gelet wordt op geschikte broedlokaties (oude "onvertakte" beukenopstanden of opstanden met andere "gladde" bomen).

Resultaten 2008

Gelukkig zijn er ook al heel wat gegevens binnen. Op dit moment zijn ongeveer 50 territoria doorgegeven. Uit de meeste territoria worden ook nestvondsten gemeld. In enkele gevallen betrof het slechts een eenmalige waarneming binnen de datumgrenzen. Onderstaand overzicht geeft de resultaten van de getelde gebieden:

GEBIED	AANTAL
Amelterbos	1
Asserbos	0?
Banckenbosch & Esmeer eo	3
Berkenheuvel & Bosw. Appelscha	4
Boschoord	9
Bosw. Borger	1-2
Bosw. Exloo & Buinerveld	3
Bosw. Grollo	2
Bosw. Hooghalen en Heuvingerzand	3
Bosw. Odoorn	2-3
Bosw. Smilde	min.1
Echternerveld	2
Emmerdennen	1?
Havelte/Uffelte	10
Kortewegse Bos Smilde	1
Kyllotsbosch Smilde	1
Landgoed Terborch	1
Langerloerduinen	1
Mensingebosch	1?
Nijensleekerveld	1
Noordbargerbos	1?
Oosterbos	0
Spaanse Kerkhof Veenhuizen	1
Spaarbanckbosch	0
Strubben & Kniphorstbos	1
Tonkensbos Westervelde	1
Wildenberg/Nolderveld	0

Remco Drewes, Hans Olk en Harold Steendam

2009: HET JAAR VAN DE VISDIEF

Jaarlijks staat voor SOVON Vogelonderzoek en Vogelbescherming Nederland een bepaalde vogelsoort centraal in het kader van 'het Jaar van...'. Voor 2009 is de keuze gevallen op de Visdief. Het is een leuke aansprekende stern, die behoorlijk bekend is bij veel vogelaars en die in grote delen van ons land voorkomt. Bovendien sluit de soort goed aan bij de kustcampagne (flyways) van Vogelbescherming Nederland. Zoals van de meeste soorten, weten we van de Visdief al het een en ander, maar eigenlijk toch ook weer te weinig over het voorkomen van de soort en aspecten die fluctuaties in de populaties veroorzaken.

Samen met vrijwilligers willen we proberen om een aantal vragen te beantwoorden. Naast o.a. gerichte tellingen zowel bestaande als nieuwe kolonies willen we ook graag waarnemingen verzamelen van de eerste en de laatste Visdieven van het jaar.

Fenologie

Wanneer komen Visdieven aan in Nederland en wanneer vertrekken ze? Wie ziet de eerste Visdief van het jaar? Aan dit onderdeel kan iedereen meedoen.

Via kaartbeelden willen we laten zien hoe de vogels zich in het voorjaar door het land verspreiden en hoe ze in het najaar weer vertrekken. We roepen iedereen op om uw eerste en laatste waarnemingen via de site door te geven. We werken daarbij samen met diverse waarnemingsites zoals: www.natuurkalender.nl, www.waarneming.nl en www.trektellen.nl.

Kan de Visdief het dak op?

Hoewel veel kolonies jaarlijks worden geteld hebben we geen compleet beeld van de verspreiding. Van het binnenland verwachten

we dat daar nog niet ontdekte kolonies te vinden zijn, bijvoorbeeld op daken in stedelijke gebieden. We roepen iedereen op om op broedverdachte Visdieven te letten en nieuwe kolonies aan ons door te geven via www.jaarvandevisdief.nl!

Vaststellen bezettingsgraad en broedsucces

Voor de tellers van bestaande kolonies zijn een aantal extra vragen geformuleerd over bezettingsgraad (wanneer, hoeveel) en broedsucces. Er zal een instructie worden geschreven om de bezoeken aan kolonies zonder verstoring te doen verlopen. Dit onderdeel is vooral bedoeld voor de ervaren vogelaars die ook nu al meedoen met het tellen van Visdieven.

Meer weten:

Op www.jaarvandevisdief.nl staat alle informatie over het Jaar van de Visdief en staan alle activiteiten op een rij waaraan u mee kunt doen. Begin 2009 volgen er nadere instructies over hoe u kunt meedoen en wordt de invoer voor bovenstaande activiteiten geactiveerd. Voor allerhande vragen kunt u daar terecht of u stuurt een mail naar visdief@sovon.nl.

www.jaarvandevisdief.nl

TEL MEE MET DE SCHOLEKSTERTELLING

In 2008 stond de Scholekster een jaar lang centraal voor Vogelbescherming Nederland en SOVON Vogelonderzoek Nederland. Een van de doelstellingen was om een actueel beeld te verkrijgen van de Nederlandse broedpopulatie van deze – stiekem – almaar zeldzamer wordende soort.

Helaas is daarvoor één jaar eigenlijk iets te kort gebleken.

Afgelopen voorjaar hebben velen al een bijdrage geleverd aan het onderzoek door broedparen te inventariseren en aan ons door te geven. Om van nog meer gebieden over gegevens te beschikken organiseren we in het voorjaar van 2009 opnieuw een (eenmalige) telling. Deze zal plaatsvinden in het weekend van 2-3 mei. We hopen dat we daarmee veel van de 'witte vlekken' op de kaart alsnog kunnen inkleuren. Maar daarbij hebben we natuurlijk uw hulp nodig.

We willen u vragen om in het weekend van 2-3 mei aan een of meer gebieden (kilometerhokken) een bezoek te brengen en de waarnemingen van Scholeksters aan ons

door te geven. In welke gebieden u dat doet, mag u zelf bepalen. Voor de vergelijkbaarheid van de gegevens hebben we ervoor gekozen om de indeling van kilometerhokken aan te houden (elk gebied is 1x1 km). En natuurlijk zou het

mooi zijn om dit jaar vooral energie te steken in gebieden die vorig jaar niet zijn onderzocht.

Op www.jaarvandescholekster.nl staat alle informatie en kunt u uw kilometerhok(ken) claimen.

ERIK VAN OMMEN IN ASSEN

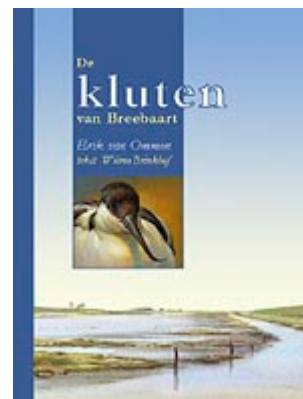
Dit jaar staat de boekenweek in het teken van vogels. 'Tjielp, tjielp, de literaire zoo', zo luidt het thema. De boekenweek wordt van 11 t/m 21 maart gehouden. Naar aanleiding van dit thema organiseert de Openbare Bibliotheek te Assen op woensdagavond 18 maart een lezing, waarin Erik van Ommen vertelt hoe hij vogels tekent en schildert. Dit doet hij aan de hand van zijn boek 'De kluten van Breebaart'.

Hij is een van de weinige kunstenaars die buiten vogels en dieren schildert en tekent. Een telescoop is daarbij zijn belangrijkste hulpmiddel. Hierdoor kan hij het gedrag van zijn onderwerp zo goed mogelijk bestuderen en schetsen. Veel aquarellen en tekeningen werkt

hij ter plaatse uit. Olieverfschilderijen en etsen zijn gebaseerd op veldschetsen en ontstaan in zijn atelier.

In deze lezing vertelt Erik hoe het boek is gemaakt en hoe hij buiten vogels tekent en schildert. Dit doet hij aan de hand van wat voorbeelden en een paar korte filmpjes. Op het eind van de lezing laat hij zien hoe hij een veldschets uitwerkt in een tekening. Na afloop is er gelegenheid tot het stellen van vragen en het kopen en laten signeren van het boek.

In 2007 volgden Erik van Ommen en zijn vrouw schrijfster Wilma Brinkhof de kluut, met zijn fraaie zwart-witte tekening een van de sierlijkste

vogels van onze Wadden. Een broedpopulatie van kluten bevindt zich in de polder Breebaart bij de Dollard. In de winter trekken de vogels langs de Franse kust naar hun winterkwartier in Zuidwest-Europa. Erik en Wilma maakten het

broedseizoen in de Breebaart mee en trokken toen met de kluut naar het overwinteringsgebied in Portugal. Hun belevenissen hebben ze vastgelegd in het boek *De Kluten van Breebaart*. Hierin staan talloze tekeningen, etsen, schilderijen en aquarellen van vogels en landschappen. Ze worden begeleidt door een heldere, pakkende tekst over het leven van de kluut.

Erik van Ommen (1956) studeerde in 1983 af aan de Academie voor Beeldende Kunsten Minerva in Groningen. Hij werkt en exposeert in Atelier Brink 2 in Vries. Erik maakt figuratief werk in de traditie van de Noordelijke Realisten en publiceerde tot nu toe 28 boeken, overwegend met vogels als onderwerp.

Voor meer informatie zie:

www.erik-van-ommen.nl

www.atelierbrink2.nl

Datum: Woensdagavond 18 maart 2009

Plaats: Bibliotheek Assen, dienstingang

Ceresstraat

Tijd: 19.30 uur

Entree: € 7,50 voor leden en 8,50 voor niet-leden

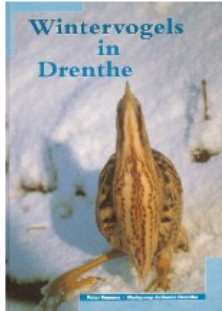
Opgave vooraf: 0592-396961

WAT IS DE WERKGROEP AVIFAUNA DRENTHE?

De Stichting **Werkgroep Avifauna Drenthe** is op 28 juni 1977 opgericht met als doel het organiseren en stimuleren van ornithologisch veldonderzoek voor wetenschappelijke doeleinden en ten dienste van vogel- en natuurbescherming, speciaal in de provincie Drenthe. Daarnaast is publicatie van de resultaten van het door de

WAD georganiseerde en gestimuleerde onderzoek een belangrijke doelstelling en heeft de WAD de functie van SOVON-districtsraad op zich genomen.

In 1982 heeft de WAD, in samenwerking met de provincie Drenthe, het boek 'Vogels van Drenthe' uitgegeven. Met 'Broedvogels van de provincie Drenthe', in 1996, hebben WAD, SOVON en de provincie Drenthe opnieuw samengewerkt. 'Wintervogels in Drenthe', een boek over vijf jaar wintertellingen in januari (1995-1999), is de nieuwste uitgave van de WAD. Dit boek verscheen eind 2001.

De WAD biedt vogelaars de gelegenheid om in het periodiek 'Drentse Vogels' verslag te doen van hun onderzoek in Drenthe. In de loop van de jaren heeft dit blad bij vogelonderzoekers in binnen en buitenland een uitstekende reputatie opgebouwd. Iedereen die de WAD wil steunen kan dit in de eerste plaats doen door mee te werken aan de diverse vogelonderzoeken. Ook kan iedereen donateur worden voor € 12,00 per jaar (organisaties betalen € 24,00 per jaar). Donateurs ontvangen automatisch 'Drentse Vogels' na uitkomen en betaling van contributie. U kunt zich als donateur aanmelden door overmaking van het verschuldigde bedrag op gironummer 3870292 t.n.v. Werkgroep Avifauna Drenthe te De Kiel onder vermelding van 'nieuwe donateur'.

BESTUURSLEDEN EN COÖRDINATOREN VAN DE

Sjoerd Boonstra – voorzitter / WAD-website / Nieuwsbrief

Grasbeemd 19, 9403 MH Assen (tel.: 0592 – 40 91 85; e-mail: s.boonstra@hccnet.nl)

Remco Drewes – secretaris / ledenraad SOVON

De Hilde 44, 9472 WG Zuidlaren (tel.: 050 – 311 23 82; e-mail: r.drewes@home.nl)

Jaap Ruiter – penningmeester

Kwekebosweg 2, 7849 TA De Kiel (tel.: 0591 – 38 20 70); e-mail: jaap-ruiter@planet.nl

Hans Oik – coördinator Drentse vogel van het jaar

Doevenkamp 32, 9401 MD Assen (tel.: 0592 – 31 53 63; e-mail: jc.oik@home.nl)

René Oosterhuis – coördinator midwinter watervogeltelling

Nijenoertweg 131, 9351 HR Leek (tel.: 0594 – 51 01 02, e-mail: reneoosterhuis@hetnet.nl)

Eelke Schoppers – coördinator BSP-nb / beheer waarnemingenarchief

Entinge 21, 9472 XJ Zuidlaren (eelke.schoppers@planet.nl)

Harold Steendam – districtskoördinator SOVON

Ronkelskamp 21, 9468 EM Annen (tel.: 0592 – 27 38 45, e-mail: lsb.drenthe@sovon.nl)
SOVON, district 4, Antwoordnummer 2505, 6573 ZX Beek-Ubbergen